

En beskrivning av

Tillståndprocessen

för slutförvaret av det använda kärnbränslet

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG ger i denna broschyr en sammanfattande bild av hur kommande tillståndprocess för slutförvaret av det använda kärnbränslet kommer att gå till, samt vilka aktörer som är inblandade.

Den 16 mars 2011 planerar Kärnavfallsbolaget SKB att ansöka om att få tillstånd att bygga ett slutförvarssystem i Forsmark. Frågan ska prövas både mot kärntekniklagen och mot miljöbalken. Det är Strålsäkerhetsmyndigheten respektive Miljödomstolen som har i uppdrag att bereda respektive prövning och lämna var sitt yttrande till regeringen som sedan fattar det slutgiltiga beslutet. Om tillstånd ges kommer också en ansökan om bygglöv att skickas till kommunen och prövas mot plan och bygglagen.

Prövningen om ett slutförvar av det använda kärnbränslet kommer att bli en av de största miljöprövningarna i svensk miljörättshistoria. Slutförvaret ska utformas på ett sådant sätt att det använda kärnbränslet ska ligga säkert i minst 100 000 år. På grund av den omfattande granskning som krävs för ett sådant slutförvar kom-

mer det dröja flera år innan ett eventuellt tillståndsbeslut ges till bolaget.

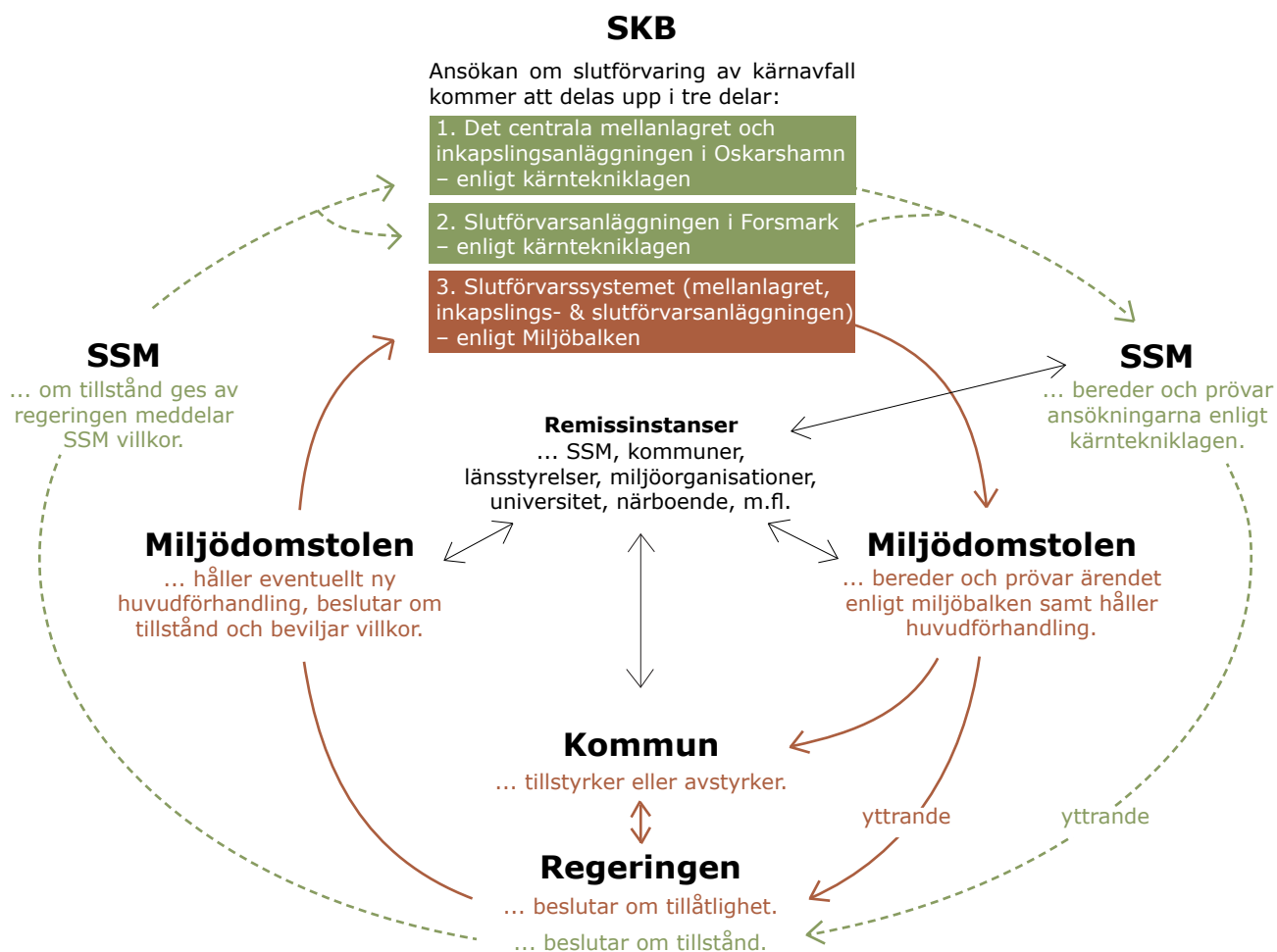
Cirka tre månader efter att ansökan enligt kärntekniklagen har inkommit kommer Strålsäkerhetsmyndigheten att ge besked om denna ansökan är tillräckligt komplett eller om de behöver mer omfattande kompletteringar. Där-efter startar myndighetens granskning. När Miljödomstolen får ansökan kommer den att skicka ut den till närmast berörda myndigheter för att få synpunkter på om den är i ett lämpligt skick för att prövas. Förmodligen kommer Miljödomstolen att utgå från myndighetens första bedömning som underlag

för om ansökan är redo för att kungöras. Och om så är fallet kungöra den.

När myndighet och domstol är redo att påbörja prövningen vidtar en omfattande remiss- och yttrandeprocess samtidigt som ansökan granskas. Myndighetens granskning tar förmodligen upp till tre år och domstolen kommer förmodligen att avvakta myndighetens slutgiltiga ställningstagande innan miljömålet går till huvudförhandling. Det är därför troligt att myndighetens och domstolens yttranden inte kommer att kunna behandlas av regeringen förrän efter valet 2014.

Foto: Olof Åström

Svensk Kärnbränslehantering, AB (SKB)

De svenska kärnkraftsproducenterna bildade under 70-talet bolaget Svensk Kärnbränslehantering, SKB. Bolaget fick då industrins uppdrag att uppfylla det ansvar som industrin har enligt kärntekniklagen från staten om att ta hand om allt radioaktivt avfall. Idag ägs bolaget av Vattenfall AB, Forsmarks Kraftgrupp AB, E.ON Kärnkraft Sverige AB och OKG Aktiebolag. Efter 30 års forskning om en möjlig slutförvarsanläggning för kärnavfall kommer SKB den 16 mars 2011 att skicka in ansökningar till Strålsäkerhetsmyndigheten och Miljöödomstolen. SKB söker för att få bygga en slutförvarsanläggning i Forsmark och en inkapslingsanläggning vid Oskarshamns kärnkraftverk. Bolaget vill använda sig av KBS-metoden som innebär att avfallet förvaras i kopparkapslar och lera 500 meter ner i berget. Innan en ansökan skickas in måste bolaget ha anordnat ett samråd där berörda av slutförvaret får information och kan göra sig hörda. I samband med ansökan måste bolaget redovisa en miljökonsekvensbeskrivning innehållande metod- och platsalternativ för slutförvaret.

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM)

SSM kontrollerar och ställer krav på all kärnteknisk verksamhet i Sverige. De ärenden som ska prövas enligt kärntekniklagen har myndigheten i uppdrag att bereda. Därför kommer också SKB:s ansökan om ett slutförvar hamna hos SSM. SKB lämnade in en ansökan om att få bygga en inkapslingsanläggning redan 2006. Denna ansökan är nu vilande och har kompletterats och kommer att granskas tillsammans med ansökan om slutförvarsdelen. Myndighetsprövningen

fokuseras på säkerhetsfrågor och vad inkapslings- och slutförvarsanläggningen kommer att få för inverkan på människor och miljö. I ett första skede bedömer SSM om ansökningarna för de två anläggningarna är komplett för fortsatt granskning. Detta tar ca 3 månader. När SSM anser att de är tillräckligt kompletta uppskattas det att granskning och beredning av beslut tar två-tre år. Efter granskningen skickar SSM ett yttrande till regeringen där de rekommenderar att tillstånd ska ges eller att ansökningarna ska avslås. Beslutet tas parallellt enligt miljöbalken. Om regeringen beslutar att tillstånd ska ges så kommer SSM att meddela villkor för tillståndet. Om SSM anser att ett särskilt ingripande strålskyddsvillkor krävs ska regeringen besluta om detta. SSM kommer att be att regeringen som villkor bestämmer att en anläggning inte får tas i prov- respektive rutinmässig drift innan SSM godkänt detta.

Miljödomstolen

I Sverige finns det fem regionala domstolar som behandlar de miljö- och vattenfrågor som finns reglerade i miljöbalken. Av dem blir det antingen Nacka eller Växjö miljödomstol som kommer att få SKB:s ansökan om ett slutförvarssystem (slutförvar i Forsmark och inkapsling-sanläggning i Oskarshamn). Domstolen kommer att granska ansökan för att se om den är komplett med hjälp av berörda myndigheter, inklusive SSM. Sedan kommer ansökan att kungörs och skickas ut till alla remissinstanser som berörs. Efter att remissrundorna pågått ett tag och ytterligare kompletteringar gjorts håller domstolen en offentlig huvudförhandling innan ett samlat yttrande skickas till regeringen som i sin tur kommer att tillstyrka eller avstyrka ansökan parallellt med beslutet enligt kärntekniklagen.

Kommunen

Den plats som SKB valt för ett slutförvar av kärnavfall är Forsmark, i Östhammar kommun. Innan regeringen tar sitt beslut ska Östhammars kommun tillfrågas om kommunen tillstyrker eller avstyrker ansökan. Även om kommunen avstyrker ansökan kan regeringen under vissa villkor ändå ge tillstånd (den s.k. vetoventilen).

Regeringen

Regeringen kommer efter att ha fått yttrande från miljödomstolen och SSM att ta ställning till SKB:s ansökan och göra en egen prövning av ansökan. Denna prövning görs dels enligt miljöbalken och dels enligt kärntekniklagen. Prövningen enligt miljöbalken resulterar i ett beslut om tillåtlighet ska ges eller inte. Vid tillåtlighet fortsätter ärendet hos miljödomstolen som håller en andra huvudförhandling för att sätta villkor. Prövningen enligt kärntekniklagen resulterar däremot i ett direkt beslut om tillstånd eller inte. Vid ett tillstånd beslutar regeringen också om eventuella villkor som SSM föreslagit.

Hur kan beslut överklagas?

Om en överklagan görs av regeringens beslut förs ärendet vidare till en rättsprövning, där Regeringsrätten prövar om beslutet strider mot en rättsregel. Om en miljöorganisation har funnits i mer än tre år och har mer än 100 medlemmar har den rätt att överklaga vissa av miljödomstolens beslut. Det finns ingen möjlighet att överklaga miljödomstolens yttrande till regeringen. De villkor som sedan miljödomstolen föreslår vid ett eventuellt tillstånd kan överklagas till Miljööverdomstolen och därefter till Högsta domstolen. Förutom miljöorganisationerna har här även enskilda som berörs av beslutet rätt att överklaga. De villkor som Strålsäkerhetsmyndigheten beslutar om vid ett eventuellt tillstånd har de som är saklegitimerade, dvs. som har ett intresse som påverkas av beslutet, till exempel närboende rätt att överklaga.

www.mkg.se

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, bevakar och granskar kärnkraftsindustrins arbete med ett planerat slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark. Ett slutförvar som måste vara miljömässigt säkert i hundratusentals år.

MKG deltar i samrådet inför en kommande ansökan. Föreningen förordar inte en viss slutförvarsmetod men vill att det bästa beslutsunderlaget inför kommande beslut tas fram. MKG anser att det är viktigt att alternativa metoder och platser som kan vara miljömässigt bättre utreds ytterligare.

MKG är ett samarbete mellan Fältbiologerna, Naturskyddsföreningen i Kalmar län, Naturskydds-föreningen Uppsala län, Oss - Opinionsgruppen för säker slutförvaring i Östhammar och Naturskyddsföreningen. Förening finansieras i huvudsak med medel ur Kärnavfallsfonden. Föreningen startades 2004 och erhöll första bidraget ur kärnavfallsfonden för verksamhetsåret 2005.

mkg
Miljöorganisationernas
kärnavfallsgranskning

Denna broschyr är framtagen för samrådsarbetet inför ett slutförvar av använt kärnbränsle.

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG är ett samarbete mellan Fältbiologerna, Naturskyddsföreningen, Naturskyddsföreningen i Kalmar län, Naturskyddsföreningen i Uppsala län och Oss (Opinions-gruppen för säker slutförvaring i Östhammar). MKG erhåller stöd ur Kärnavfallsfonden.

Box 7005 SE-402 31 Göteborg
Besöksadress: Norra Allégatan 5
Telefon: 031 711 00 92 Fax: 031-711 46 20
E-post: info [at] mkg.se
<http://www.mkg.se>